

Poštna znamka, ki je bila izdelana ob 60. obletnici Inštituta.

zadnjih desetih letih, ko so pomembno vlogo dobile zlasti ekološke, biodiverzitetne ter biogeografske študije. Inštitut je obenem sedež nacionalne mreže dolgoročnih ekoloških in socio-ekonomskih raziskav, ki deluje pod okriljem mednarodne mrežeILTER (*International Long-Term Ecological Research*).

Kras doživlja s strani človeka čedalje večji pritisk. Z razvojem tehnične mehanizacije, prometnih sredstev ter spremenjenimi poselitvenimi težnjami postaja vse bolj obremenjen ter s tem tudi ogrožen. Na IZRK se že vse od leta 1970, ko se je pričel graditi prvi avtocestni odsek v Sloveniji (Vrhnika-Postojna), ukvarjamo s krasoslovno spremljavo gradbenih del na avtocestah, v novejšem času pa tudi pri posodobitvi železniškega omrežja. Delo ob tako velikih gradbenih posegih je prav gotovo dober trenutek za poglobljanje temeljnega znanja o krasu ter podajanje predlogov za izboljšanje prometne varnosti (npr. odtok meteorne vode daleč stran s cestišča) ter zaščite krasa (npr. ureditev vodnih zbiralnikov za čiščenje vode z cestišča). Poseben izziv predstavljajo tudi načrtovane nove obrtno-industrijske cone ter nova poselitvena območja, ki v kras vnašajo nove pritiske ter ga hkrati tudi intenzivno vizualno spreminjajo.

Podpora pri odločanju pri posegih v kras so seveda v preteklosti zbrani podatki in izkušnje, ki smo si jih raziskovalci pri proučevanju krasa pridobili. Brez slednjih strokovno utemeljene odločitve niso možne, zato posvečamo posebno pozornost tudi poglobljanju temeljnega znanja o krasu. V skladu z interdisciplinarno usmerjenostjo Inštituta se ukvarjamo zlasti s področji kraške geomorfologije, speleologije, kraške hidrologije, geologije krasa, fizikalno-kemičnih procesov v krasu, speleobiologije ter zgodovine krasoslovja.

Nadgradnja znanja poteka tudi ob znatnem sodelovanju s tujimi krasoslovci in se redno objavlja v tujih in domačih revijah, posebej pa v *Krasoslovnem zborniku* oz. njegovem boljše prepoznanim imenu *Acta Carsologica*. Leta 2007 je ta publikacija dobila tudi pomemben mednarodni indeks citiranosti, t.i. *SCI Expanded*. Sočasno z raziskovanjem se opravlja tudi pedagoško delo na treh slovenskih univerzah kar predstavlja dober prenos znanja iz raziskovanja v izobraževanje. Pod okriljem Univerze v Novi Gorici je bil ustanovljen tudi podiplomski program *Krasoslovje*.

Ob navedenem lahko ugotovimo, da IZRK nadaljuje leta 1947 začrtano krasoslovno pot sočasno pa se z razvojem krasoslovja in drugih sorodnih ved uspešno nadgrajuje in vpeljuje nove metode raziskovanja. Ogromno število mednarodnih stikov ga postavlja tudi v močno mednarodno vlogo. Omeniti velja vsaj lanskoletno že 15. mednarodno krasoslovno šolo "Klasični kras" in dejstvo, da je od leta 2002 na IZRK sedež mednarodne speleološke zveze (UIS - *International Union of Speleology*).

Mitja Prelovšek

Vodniki Ljubljanskega geografskega društva: Azija, Ciper

Ljubljansko geografsko društvo je v sodelovanju z Založbo ZRC izdalo leta 2007 vodnik po Cipru z maloprodajno ceno 12,50 €, ki ga je v celoti napisala Monika Benkovič Krašovec. Zbirka nastaja kot plod prvomajskih društvenih ekskurzij v različne države. Tako so pred tem izšli že vodniki po Irski, Bolgariji, Maroku, Siriji, Iranu in Kirgizistanu. Broširana knjiga ima 96 strani, na katerih najdemo atraktivne barvne priloge (7 kart, 56 fotografij, 13 tabel in 4 grafe). Knjigo je uredil Drago Kladnik, kartografske prikaze je pripravil Boštjan Rogelj, fotografije pa je prispeval Andrej Kranjc.

Po uvodnem poglavju, kjer se bralec seznanja s temeljnimi podatki o Republiki Ciper in Turški republiki Severni Ciper sledi prikaz naravnogeografskih značilnosti. Ciper, ki meri nekaj več kot 9000 km², leži v Sredozemskem morju na pragu azijske celine z izrazitim sredozemskim podnebjem, skromno rečno mrežo in pravim rajem za botanike ter številnimi zavarovanimi območji.

V poglavju o zgodovini otoka izvedemo, da ima Ciper velik pomen v zgodovini vzhodnega Sredozemlja. Otok je bil naseljen že pred 10.000 leti in je po legendi tudi rojstni kraj prelepe boginje Afrodite. Poseben poudarek je na predstavitvi korenin dolgotrajnega etničnega konflikta med grško in turško narodno skupnostjo in prikazom sedanje politične ureditve.

V poglavju o prebivalstvu bralec spozna starostno in etnično sestavo otočanov ter zlasti selitvene značilnosti druge polovice 20. stoletja. Na otoku, ki šteje nekaj manj kot 800.000 prebivalcev, živi 78 % Grkov (99,5 % jih je v južnem delu otoka), 18 % Turkov (98,7 % jih je v severnem delu otoka), preostanek pa sestavljajo pripadniki drugih skupin.

jih je avtorica uporabila pri pisanju vodnika, pri čemer prednjačijo spletni viri.

Vodnik pritegne bralca s strnjanim podajanjem temeljnih značilnosti otoka, ki je razdeljen na dva dela in je z enim delom z vstopom v Evropsko unijo politično že trdno zasidran v Evropi in nam je nekako bližje ter dodaten motiv, da spoznamo to pokrajino in ljudi, ki vsaj deloma živijo v naši širši domovini.

Knjiga je namenjena tako zahtevnejšim popotnikom, ki se odpravljajo odkrivati ta del Sredozemlja, kakor tudi onim, ki potujejo le s prstom po zemljevidu. Zbirka je z vodnikom Ciper pridobila še eno kakovostno delo.

Aleš Smrekar

Vodniki Ljubljanskega geografskega društva: Evropa, Slovenija IV

Ljubljansko geografsko društvo je skupaj z Založbo ZRC izdalo leta 2007 že četrti vodnik po Sloveniji in tudi tokrat ga je uredil Drago Kladnik. Broširana knjiga ima 128 strani, 87 barvnih slikovnih prilog (zemljevidi, skice, fotografije, grafiko-ni) z maloprodajno ceno 12,80 €.

V njem so opisane društvene ekskurzije po Sloveniji, ki so bile izvedene jeseni 2005 in jeseni 2007, dodana pa je še ekskurzija, ki so jo pripravili v okviru znanstvenega posvetovanja Melikovi dnevi.

Blaž Komac, Matija Zorn, Miha Pavšek in Primož Pipan z Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU so pripravili ekskurzijo o naravnih nesrečah v Posočju, na odseku med Kobaridom in Ajdovščino. Prispevek nas seznanja s prazgodovinskim drobirskim tokom, posledicami potresa, popotresno obnovo vasi, pobočnimi procesi nad poseljeno vasjo ter snežnimi in z zemeljskimi plazovi.

Branko Pavlin s Statističnega urada Republike Slovenije nas seznanja s pomenom naravnih virov za gospodarski in prostorski razvoj na primeru Goriškega polja, Renških dobrav in Goriškega krasa. Avtor si je za predstavitev pokrajine izbral lokalne naravne, prebivalstvene in ustvarjene vire kot predpogoj trajnega regionalnega razvoja.

Saša Jereb z Lokalne turistične organizacije Blegoš je pripravila prispevek Po sledeh Rupnikove linije. Avtorica nas je popeljala v pokrajino, ki sta jo zaznamovali 830-letno obdobje loškega gospodarstva in Rupnikova linija na Rapalski mejni črti iz časa med obema svetovnima vojnoma.

Jernej Klemen s Srednje zdravstvene šole Ljubljana je pripravil prispevek o Savski ravani, kjer nas seznanja s prepletanjem različnih interesov več možnih rab prostora, kot so kmetijstvo, vodno gospodarstvo, promet, energetika in turizem.

Martina Pečnik, s. p. je vodila pohodno ekskurzijo od Ljubenske Rastke do Belih Voda v Smrekovškem pogorju. Območje je posebno, ker je iz vulkanskih kamnin. Najdemo številne ogrožene rastlinske in živalske vrste, človek pa je in še vedno izkorišča površinsko rečno mrežo.

Ciprsko gospodarstvo je še krepko v 20. stoletju temeljilo na poljedelstvu in živinoreji, v sodobnosti pa je prevladalo tržno gospodarstvo, osredotočeno v mestih in njihovi okolici. Najpomembnejši gospodarski dejavnosti, zlasti grškega dela, sta turizem in finančne storitve.

Ljubljansko geografsko društvo priporoča pot, ki so jo člani izvedli v devetih dneh. Ogledali so si Nikozijo, Lakki, Pafos, gorovje Troodos, Kourion, Kolossi, Limasol, Akapnou, Larnako, Agia Napo, Kirenijo, Famagusto in polotok Karpas.

Knjiga je bogata tudi z navedbo šestdesetih virov in literature, ki